

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра рослинництва

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (вибіркова фахова навчальна дисципліна)

НАСІННЄЗНАВСТВО

освітньо-професійна програма Агрономія
спеціальність 201 – Агрономія
галузь знань 20 – Аграрні науки та продовольство
освітній ступінь – Бакалавр

Розробник: **Пипко О.С.**, професор кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент

Гарант: **Ляшенко В.В.**, доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент

Полтава
2021 р.

Опис навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Насіннєзнавство
Назва структурного підрозділу	Кафедра рослинництва
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	<i>Викладач:</i> Пипко О.С., кандидат сільськогосподарських наук, доцент
	<i>Контакти:</i> ауд.44 (навчальний корпус № 1)
	<i>e-mail:</i> oleksandr.pypko@pdaa.edu.ua
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність	201 – Агрономія
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Базові знання з ботаніки, генетики, фізіології рослин, ґрунтознавства, агрохімії, землеробства.

Заплановані результати навчання:

Мета вивчення навчальної дисципліни: підвищення ефективності виробництва сільськогосподарських культур можливе лише при комплексному підході до цієї проблеми. Врожай є похідним взаємодії багатьох факторів навколишнього середовища, біологічних особливостей культур та прийомів агротехніки. Однією з передумов отримання сталих і високих врожаїв сільськогосподарських культур є використання повноцінного та кондиційного насінневого матеріалу, що передбачає збереження його сортових, урожайних та посівних якостей. В цьому плані дисципліна «Насіннєзнавство» направлена на вироблення в бакалавра практичних навиків по раціональній організації насінництва в господарстві, режимів його зберігання, проведенні польової апробації, видових та сортових прополювань, сортової та видової експертизи. Крім того, здобувач вищої освіти набуває навиків з біології та фізіології формування насіння основних сільськогосподарських культур та факторів, що визначають інтенсивність цього процесу, що відкриває можливість спеціалісту керувати процесами формування кондиційного насіння в польових умовах.

Основні завдання навчальної дисципліни: в результаті вивчення даної дисципліни здобувач вищої освіти повинен знати теорію і практику отримання високих і сталих врожаїв насіння основних сільськогосподарських культур; умови та фактори, що визначають формування насіння; правила збирання, зберігання насінневого матеріалу основних сільськогосподарських культур. Крім того, на підставі вивчення даного курсу здобувач вищої освіти повинен уміти розрахувати потребу в насінному фонді для господарства, району, області; визначати та регулювати режими збирання та зберігання насінневого матеріалу; проводити розрахунки за насіння за базисними, кондиційними та обмежувальними нормами; вести документацію на насіння, сортові та насінницькі посіви; використовувати державні законодавчі акти стосовно насіння та насінневого арбітражу; користуватися основними положеннями Закону України «Про насіння та садивний матеріал».

Компетентності		Програмні результати
загальні	спеціальні (фахові)	
ЗК03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК06. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК07. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	СК3. Знання та розуміння основних біологічних і агротехнологічних концепцій, правил і теорій, пов'язаних із вирощуванням сільськогосподарських та інших рослин. СК08. Здатність розв'язувати широке коло проблем та задач у процесі вирощування сільськогосподарських культур шляхом розуміння їх біологічних особливостей та використання як теоретичних, так і практичних методів.	ПР05. Демонструвати знання й розуміння фундаментальних дисциплін в обсязі, необхідному для володіння відповідними навичками в галузі агрономії. ПР011. Проектувати й організовувати технологічні процеси вирощування насіннєвого матеріалу сільськогосподарських культур відповідно до встановлених вимог.

Програма навчальної дисципліни:

- Тема 1. Теоретичні засади насіннізнавства.**
- Тема 2. Формування насіння як етап онтогенезу рослин.**
- Тема 3. Властивості насіння.**
- Тема 4. Різноманітність насіння та її біологічне значення.**
- Тема 5. Екологічні основи гетероспермії.**
- Тема 6. Найважливіші принципи технології вирощування насіння.**
- Тема 7. Особливості агротехніки насінницьких посівів.**
- Тема 8. Контрольно-насіннєвий аналіз його завдання і функції.**

Трудовість:

- Загальна кількість годин – 120 год.
- Кількість кредитів – 4,0.
- Форма семестрового контролю – залік.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Насіннізнавство та методи визначення якості насіння сільськогосподарських культур : навчальний посібник / за ред. С. М. Каленської. Вінниця : ФОП Данилюк, 2011. 320 с.
2. Макрушин М. М. Насінництво : підручник / М. М. Макрушин, Є. М. Маркушина. Сімферополь : ВД «Аріал», 2011. 476 с.
3. Їжик М. К. Сільськогосподарське насіннізнавство: формування, будова та властивості насіння / М. К. Їжик. Харків, 2000. Ч. 1. 103 с.
4. Їжик М. К. Сільськогосподарське насіннізнавство: Реалізація потенційних можливостей насіння / М. К. Їжик. Харків, 2001. Ч. 2. 117 с.
5. Насінництво й насіннізнавство олійних культур / за ред.. М. М. Гаврилюка. Київ : Аграрна наука, 2002. 221 с.
6. Насінництво й насіннізнавство польових культур / за ред.. М. М. Гаврилюка. Київ : Аграрна наука, 2007. 216 с.
7. Порядок організації насіннєвого контролю суб'єктами насінництва в Україні / за

ред. М. М. Гаврилюка. Київ : Аграрна наука, 2001. 49 с.

8. Насінництво й насіннезнавство зернових культур / за ред. М. О. Кіндрука. Київ : Аграрна наука, 2003. 240 с.

9. Насінництво й насіннезнавство овочевих і баштанних культур / за ред. Т. К. Горовой. Київ : Аграрна наука, 2003. 328 с.

10. Насіння сільськогосподарських культур. Методи визначення інтенсивності початкового росту : ДСТУ. Київ : Держпоживстандарт України, 2007. 9 с.

11. Насіння сільськогосподарських культур. Методи визначення якості : ДСТУ 4138-2002. Київ : Держстандарт України, 2003. 173 с.

12. Фізіологія рослин : підручник / М. М. Макрушин, Є. М. Маркушина, Н. В. Петерсон, М. М. Мельников. Вінниця : Нова Книга, 2006. 416 с.

13. Законодавчі акти по насінню, насінневому арбітражу, держстандарти за 1994-2002 рр.

Допоміжні

1. Гаврилюк М. М. Основи сучасного насінництва / М. М. Гаврилюк. Київ : ННЦ ІАЕ, 2004. 256 с.

2. Насіннезнавство. Методичні вказівки / С. М. Каленська, Н. В. Жиральова, М. Ф. Літошенко, А. В. Юник. Київ, 2005. 56 с.

3. Макрушин М. М. Генетика насіння / М. М. Макрушин, О. О. Кліщенко, Є. М. Маркушина // Генетика і селекція в Україні на межі тисячоліть. Київ : Логос, 2001. Т. 2. С. 62 – 80.

4. Мельничук М. Д. Біотехнологія рослин : підручник / М. Д. Мельничук, Т. В. Новак, В. А. Кунах. Київ : Поліграф Консалтинг, 2003. 520 с.

5. Порядок організації насінневого контролю суб'єктами насінництва в Україні / за ред. М. М. Гаврилюка. Київ : Аграрна наука, 2001. 49 с.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. URL: <http://smcae.kiev.ua>

2. URL: <http://pdaa.edu/ua>

3. URL: <http://bib.condocs.org/v9372>